

Vergaderjaar 2024–2025

29 826

Industriebeleid

H

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 september 2025

Avantium heeft de opstart van een nieuwe biochemie fabriek in Delfzijl in afronding. De laatste testen vinden plaats waarna de fabriek in stappen zal worden opgestart voor commerciële productie. Het bedrijf produceert een grondstof voor bioplastics gemaakt van biograndstoffen in plaats van fossiele olie. De vervanging van fossiele grondstoffen voor plastics door biograndstoffen draagt bij aan de klimaatopgave en de circulaire economie door het gebruiken van hernieuwbare grondstoffen. Avantium heeft aangegeven dat door verschillende omstandigheden de huidige financiering van banken en aandeelhouders ontoereikend is om de periode naar een winstgevende situatie, naar verwachting in 2027, te overbruggen. Een eerder beoogde aandelenemissie dit voorjaar is uitgesteld vanwege onder andere het onzekere beursklimaat als gevolg van onder meer de stijgende handelstarieven.

Recentelijk heeft Avantium een steunverzoek bij de Staat ingediend wegens een dreigend liquiditeitstekort. Dit steunverzoek is beoordeeld aan de hand van het Afwegingskader steunverzoeken individuele bedrijven. De Staat heeft aangegeven steun te overwegen indien de verschillende financiers (de betrokken banken, provincie Groningen, Invest-NL) bereid waren dit ook te doen. Na intensief overleg tussen de verschillende financiers ben ik voornemens EUR 15 mln steun te verlenen. De bijdrage van KGG wordt verstrekt als subsidie met uitvoeringsovereenkomst aan PPPS¹, die dit middels een zogenaamde «blended finance» structuur aan Avantium kan verstrekken als eigen vermogen, dat wil zeggen: in ruil voor aandelen Avantium. PPPS zal de door mij te verstrekken subsidie met uitvoeringsovereenkomst op dusdanige wijze «doorzetten» dat de kans om nieuw privaat investeringsgeld, op te halen via de aandelenmarkt, zoveel mogelijk wordt vergroot.

¹ Volledige naam: INN L Publiek-Private Product Structureren B.V. Dit is een 100% dochtermaatschappij van Invest-NL N.V., opgericht om blended finance transacties vanuit de Staat mogelijk te maken op grond van het Convenant Blended Finance (Staatscourant 2024, 19147).

Teneinde een weloverwogen besluit te kunnen nemen met betrekking tot eventuele steunverlening aan Avantium is het Afwegingskader steunverzoeken individuele bedrijven (TK 35 420, nr. 36 van 1 mei 2020) doorlopen. Dit afwegingskader bestaat uit drie onderdelen:

Fase A: politiek-maatschappelijke toets

Geconstateerd is dat het bedrijf op onderdelen van politiek maatschappelijk belang is.

Het belang voor innovatie, behoud van kennis voor Nederland, het investeringsklimaat en het biobased economy netwerk is groot. Het bedrijf heeft op innovatie en educatie in biochemie, in Nederland een voortrekkerspositie door de samenwerking met universiteiten en kennisinstellingen. Het bedrijf heeft een signaalfunctie voor het investeringsklimaat voor het aantrekken van bedrijvigheid en buitenlandse investeringen. Verder heeft het bedrijf kennis en ervaring in de opschaling van nieuwe biochemische technologie van laboratorium tot productiefase die van belang is voor het biochemisch ecosysteem. Op de korte termijn is de directe economische en ecologische waarde minder groot door de beperkte omvang van de onderneming, maar met de voorgenomen opschaling zal dit toenemen. Inzet op vergroening van de chemische industrie is opgenomen in de Economische Agenda (EA) Groningen/Noord-Drenthe. De EA, onderdeel van het maatregelenpakket NijBegun, is op 15 juni 2025 in de MR vastgesteld. De provincie Groningen heeft vanwege het regionale belang voor de verduurzaming van het chemiecluster recent bijgedragen aan de door Avantium gevraagde overbruggingsfinanciering met het beschikbaar stellen van een achtergestelde lening van EUR 10 mln.

Fase B: Bedrijfseconomische toets

Deze toets heeft als doel vast te stellen in hoeverre het bedrijf in de kern financieel gezond is of kan zijn. Een gespecialiseerd adviesbureau heeft, onder andere op basis van een scenariostudie, vastgesteld dat Avantium voldoende continuïteitsperspectief heeft. Avantium zal enerzijds inkomsten verkrijgen door de verkoop van een nieuw bioplastic PEF. Daarnaast zal het bedrijf licenties die betrekking hebben op dit productieproces verkopen aan andere chemiebedrijven, waarmee het zijn bereik van zijn technologie vergroot als mede de verdiensten. Cruciaal daarbij is dat de onderneming voor de komende twee jaar over voldoende liquiditeiten beschikt om de periode te overbruggen tot een positief bedrijfsresultaat.

Fase C: Instrumentarium en «bail-in» van stakeholders

Na het succesvol doorlopen van fase B, volgt fase C, waarin wordt vastgesteld welke vorm van steun gepast is en welke bail-in van stakeholders wordt gevraagd. De financieringsstructuur van Avantium kent een relatief hoge schuldenlast. Gelet op de scale up fase waarin het bedrijf verkeert, dient het bedrijf extra eigen vermogen aan te trekken. In verband met het huidige beursklimaat, is PPPS geadviseerd bij de komende aandelenemissie van Avantium een zogenaamde «underwrite met first allocation» overeen te komen. Dit laatste betekent dat in geval er na de beoogde claimemissie van € 65 miljoen, aandelen zijn waarvoor beleggers zich niet hebben ingeschreven, deze aandelen als eerste zullen worden gealloceerd aan PPPS. Hierdoor ontstaat een stevig fundament voor de door Avantium beoogde claimemissie waardoor private investeerders naar verwachting sneller zullen toetreden. De staat zal sowieso

€ 15 miljoen aan nieuwe aandelen nemen als er minimaal € 50 miljoen via de aandelenmarkt wordt opgehaald, bij bestaande aandeelhouders van Avantium en eventuele nieuwe investeerders.

Teneinde deze positie door PPPS te laten innemen heeft de Staat de volgende voorwaarden gesteld.

1. PPPS zal alleen aandelen kopen indien de financiering sinds het tijdstip van het steunverzoek voor minimaal de helft door de private sector (dus exclusief NOM, Provincie Groningen en Invest-NL) wordt gefourneerd. Wij hebben vastgesteld dat het financieringspakket van Avantium aan deze voorwaarde voldoet.
2. De Staat krijgt meer grip op het intellectueel eigendomsrecht van Avantium. Door middel van een «Right to Match Agreement» met de financiers en een «Support Agreement» met Avantium heeft de Staat het recht om bij een executoriale verkoop van (o.a.) de intellectuele eigendomsrechten, die zien op de FDCA/PEF technologie, aandelen in entiteiten die eigenaar zijn van de FDCA/PEF technologie en de fabriek in Delfzijl, door of op verzoek van de financiers, het door de betreffende koper uitgebrachte bod te «matchen» (het «right to match»). De Staat mag dit recht in bepaalde gevallen uitoefenen, bijvoorbeeld wanneer de betreffende koper niet in de Europese Economische Ruimte (EER) is gevestigd of gesanctioneerd is. De vennootschap heeft ingestemd met het right to match en moet dit recht eerbiedigen en bewerkstelligen dat het recht van toepassing blijft gedurende minimaal 5 jaar en zoveel langer als dat de Staat (of een ander publiek orgaan) leningen heeft verstrekt aan de vennootschap.»
3. De Staat krijgt het recht een «Board Observer» te benoemen teneinde beter inzicht te verkrijgen op de bedrijfsvoering. Een Board Observer kan op vertrouwelijk wijze informatie ophalen over het functioneren van de onderneming en deze, binnen de grenzen van toepasselijke (beurs)regels, terugkoppelen aan PPPS en/of de Staat. De Observer heeft geen stemrecht en handelt uitsluitend in het belang van PPPS en/of de Staat.
4. Geen bonussen of andere variabele beloningen voor de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen tot en met uiterlijk 31 december 2027.
5. Een vermindering van de beloning voor de Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen van Avantium tot en met uiterlijk 31 december 2027.
6. Een «bail-in» door de huidige financiers door het verlengen van de looptijden van financieringen, uitstel van aflossingen en een korting op de tarifiering.

De beoogde aandelenemissie in september 2025 heeft een beoogde opbrengst van minimaal € 65 miljoen. Dit is een cruciale bijdrage voor de financiering van het bedrijf tot medio 2027. Daarna is volgens het doorgerekende scenario een positief bedrijfsresultaat mogelijk. De aankoop van het € 15 miljoen aandelenpakket door PPPS vindt pas plaats als de aandelenemissie succesvol is gebleken en er minimaal € 50 miljoen is opgehaald. De bijdrage van de Staat zal door KGG worden verstrekt vanuit de gereserveerde middelen voor «maatwerk» uit het Klimaatfonds. De aandelen die PPPS zal aanschaffen, zullen gedurende een bepaalde periode worden aangehouden. Zodra de aandelenmarkt het toelaat zullen de aandelen op prudente wijze weer worden verkocht, waarna de opbrengst weer zal worden toegevoegd aan het Klimaatfonds, perceel Verduurzaming Industrie.

De steun van KGG past in het beleid rondom de versterkte aanpak nieuwe industrie. Nieuwe innovatieve bedrijven die zich richten op groene groeimarkten wil ik beter ondersteunen. Het bedrijf Avantium is koploper in de ontwikkeling van nieuwe duurzame productieprocessen in de biobased chemie en heeft daarvoor een brede kennispositie met intellectueel eigendom op nieuwe processen; daarmee heeft Avantium een voorbeeldfunctie voor vele andere bedrijven die bezig zijn met nieuwe innovaties de wereld groener en toekomstbestendiger te maken. Deze kennis en ervaring in de opschaling van groene chemie is van belang om te behouden voor Nederland zodat andere bedrijven in de biochemie hiervan kunnen profiteren en dit voorbeeld volgen. Vanuit het buitenland bestaat veel belangstelling voor nieuwe groene chemie en de kans is groot dat bij een faillissement de kennis buiten Europa zal worden ingezet. Het is van strategisch belang om deze kennis voor Nederland te behouden en in te zetten voor de verdere verduurzaming van de Nederlandse chemie.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.T.M. Hermans